

”Den virkelige virkelighed” – Grænsen mellem det evidensbaserede og det åndelige

- Dorte Toudal Andersen

”Danske psykiatere bør være mere åbne overfor det åndelige og det religiøse, når de behandler psykisk syge patienter”, udtaler læge på Hillerød psykiatrisk afdeling og forfatter Thomas Teglgaard. Teglgaard der lige nu er aktuell med bogen ”Uddrift” (2004), som der ligeledes er anmeldelse af i dette blad, er kommet i modvind hos mange af lægevidenskabens fortalere.

Denne artikel har til hensigt at belyse nogle af de forhold, der gør sig gældende i debatten om ”Dæmoner kontra Psykiske sygdomme” – det åndelige og det evidensbaserede. Ligeledes tager artiklen udgangspunkt i et interview med Thomas Teglgaard, og derfor vil hans synspunkter, der primært har startet debatten, være omdrejningspunktet for, hvorledes vi tilnærmer os denne debat. Denne debat er ligeledes relevant i forhold psykologien, hvor der med religionspsykologiens (som påklageligt ikke længere er udbudt på overbygningen) og subjektivitetsforskningens fremmarch er opstået en debat omkring en tiltrængt udvidelse af vores psykologiske ”evidensbaserede” paradigme. En debat som især de studerende efterlyser. Der efterlyses debat om ”den virkelige virkelighed”, hvis definition det evidensbaserede paradigme har haft patent på, i hvert fald set med egne øjne. Eksempelvis udtaler Dorthe Seestoft til ”Dagens medicin”: *”Som psykiatere må vi være stålfaste i den virkelige virkelighed”*. En tankevækkende udtalelse, som strider mod alle vore videnskabsteoretiske præmisser. Lige netop lægevidenskabens ”arrogante” syn på ”den virkelige virkelighed”, har Thomas Teglgaard problematiseret med sin bog samt gennem ytring af sine synspunkter.

Thomas Teglgaard modtager os denne tirsdag eftermiddag i hjemmet i Græsted Syd, hvor passionen for kunst og litteratur danner rammen om et interview med denne såvel udskældte som hyldede unge forfatter og læge. Teglgaard er blevet heftigt udskældt af mange af lægevidenskabens fremtrædende folk, men ligeledes blevet hyldet af mange kristne der anerkender eksistensen af en åndelig virkelighed. Teglgaard har med udgivelsen af bogen ”Uddrift” placeret sig selv og sine, inden for lægevidenskabens evidensbaserede verdensbillede, meget kontroversielle synspunkter i ”spotlightet” for en intens debat. ”Uddrift” handler om psykiateren Sebastian, der arbejder på en lukket psykiatrisk afdeling, som behandler en kvindelig patient, hvis psykiske symptomer han ikke

kan få til at "passe" sammen med psykiatriens "gængse" diagnoser. I hans "søgning" mod svaret på patientens lidelser, og måske nogle af sine egne, bevæger han sig ind åndelig livsopfattelse, hvor dæmoner og uddrivelses eksisterer. Sebastian, som er en lovende ung psykiater, der "opgiver" anseelse og karriere til fordel for sin nyhvervede åndelige erkendelse, har en tankevækkende lighed med Thomas Teglgaard, når man oplever hans overbevisninger set i forhold de reaktioner hans bog og synspunkter har medført. Teglgaard, som er passioneret overbevist om eksistensen af en åndelig virkelighed såvel som af dæmoner og engle, er ligesom hovedpersonen i "Uddrift" villig til at betale prisen for sine synspunkter og overbevisninger. En pris som betales i form af hån fra kollegaer og tab af menneskelig anerkendelse. Denne "passioneret" er det, som falder mig mest i øjnene i mødet med Teglgaard. Jeg, som psykologistuderende med forkærlighed for den eksistentielle psykologi, synes at passionerede mennesker er tankevækkende, fordi de har fundet dette *hvorfor* til livet, og så har de af mærkværdige årsager intet problem med livets *hvordan* samt dets konsekvenser (jævnfør Nietzsches udtalelse; "Den, der ved, hvorfor han skal leve, tåler næsten et hvilket som helst hvordan").

Teglgaard har med bogen lagt en "provokations-bombe" ind i et veletableret evidensbaseret paradigme, som har startet en hektisk debat. Der har primært været negative reaktioner fra lægevidenskabens fortalere. Reaktioner som omhandler frygt for fejlbehandling af psykiatriske patienter, hvis psykiateren går med på patientens ide om dæmonbesættelser (Frede Budolfson til Ritzau) og frygt for at Teglgaards tro på besættelser og en åndelig virkelighed risikerer at fastholde psykisk syge mennesker i deres sygdom (Poul Videbech, Dansk Psykiatrisk Selskab). Nogle kritikpunkter som ikke kan eller bør negligeres. Dette gør Teglgaard dog heller ikke, han efterspørger derimod en balance mellem en åndelig virkelighed og en videnskabelig virkelighed. Han ønsker at åbne op for en diskussion af det åndelige og eksistensen af besættelser, hvor den evidensbaserede lægevidenskab ikke placerer sig selv som overlegen, en holdning som ifølge Teglgaard er yderst arrogant. Teglgaard fortæller, at eksempelvis skizofreni og dæmonbesættelse kan ligne hinanden, men at de er kvalitativt forskellige. De er to forskellige problemstillinger, og de er forskellige i deres substans. Skizofreni er en indre psykologisk/psykiatrisk problemstilling, hvorimod dæmonbesættelse er en ydre åndelig problemstilling. Skizofreni opstår i menneskets indre og skal behandles psykologisk/psykiatrisk, mens en dæmonbesættelse er noget udefrakommende som tager kontrol over et menneske. Dette skal behandles åndeligt. Denne overbevisning tager udgangspunkt i Teglgaards bibelsyn.

Teglgaard forklarer, at problematikken opstår, når én patient hævder sig værende besat af en dæmon, så mener psykiatere, med udgangspunkt i lægevidenskabens evidensbaserede paradigme, at dette ikke er tilfældet men at patienten er sindssyg. Teglgaard mener derimod, at psykiatere bør være åbne for muligheden, at patienten kan være dæmonbesat, og denne kan have et behov for uddrivelse. Psykiatere og læger bør ikke beskæftige sig med uddrivelse, men hvis de ikke er for arrogante til at erkende, at der eksisterer *noget* udenfor deres lægelige kompetence-felt, så kan de acceptere, at det i visse tilfælde er nødvendig med ”åndelig kompetence”. En kompetence som ligger udenfor det evidensbaserede paradigme, men som kan være lige netop den hjælp, som patienten behøver.

Thomas Teglgaard, hvis kollegaer mener, at han er gal, har to ærinder med sin bog. Han mener, at lægevidenskaben bør åbne op for en tværfaglig dialog, som også inddrager præster og eksorcister, og at lægestudiet skal indeholde religionsundervisning såvel som der bør være mere videnskabelig forskning med mennesker der er blevet raske igennem eksorcisme. Hans andet ærinde har sit udspring i Teglgaards kristne og bibelske overbevisning, hvor han ønsker at udbrede det kristne budskab, som indbefatter en åndelig virkelighed, som består af Satan og dæmoner på den ene side samt Gud og engle på den anden. Når det kommer til bibelens sandhedsværdi så er Teglgaard stålfast. Teglgaard beskriver Bibelen som sin *realitetstestning*, og beskriver den som Guds ufejlbarlige ord.

Teglgaard mener, at der er en stor kvalitet i det arbejde, som psykiatrien udfører, og han ønsker ikke at udskifte psykiatriens lægelige arbejde med diverse dæmonuddrivelse. Han ønsker derimod, at psykiatere skal holde op med at opføre sig arrogant, når en patient fortæller at denne oplever sig besat af en dæmon. Når dette sker, konkluderer psykiateren oftest blot at patienten er psykotisk eller paranoid skizofren. Hvis de kunne slippe denne arrogance og ikke kun diskutere fænomenet *dæmonbesættelse* ud fra lægevidenskabelige præmisser, men i stedet diskutere det som det eksisterende fænomen det er, så ville de ligeledes kunne åbne op for en debat omkring, at der måske eksisterer *noget* udenfor det lægevidenskabelige verdensbillede.

Der opstår i denne sammenhæng en interessant tros-debat. Disse psykiatere tror jo ikke på, at der findes besættelser, og de fravælger Teglgaards synspunkter, fordi de mener, at disse skader de

psykiatriske patienter. De tror jo lige netop, at denne frygt, som Poul Videbech påpeger, når han siger, at hvis en patient møder en læge med de holdninger som Teglgaard udtrykker, så risikerer patienten at få yderligere skader på hjernen og i værste fald ende med at begå selvmord. Teglgaard derimod er helt overbevidst om, at psykiaterne taget fejl, når de siger, at der ikke findes dæmonbesættelser. Dette synspunkt er jo ligeledes Teglgaards synspunkt, som bygger på en tro på bibelens sandhedsværdi. Hvad man mener og hvordan man forholder sig, bliver til et spørgsmål om tro, men lige netop derfor må jeg konkludere, at denne debat er nødvendig. Debattens fokus bør derfor ikke omhandle hvem der har ”ret” i deres tro og overbevisning, men lige netop hvordan mennesker kan få den bedste hjælp. For at starte en debat som kan fremme den bedste hjælp til mennesker, så er det bedste udgangspunkt at problematisere ”faglig arrogance”, ”åndelig fundamentalisme” og udtalelser om, at man har fundet ”den virkelige virkelighed”. En sådan debat kan måske lede os ind i en rejse mod større kompetence, både fagligt og åndeligt...

En lang og tankevækkende eftermiddag med godt selskab, pandekager og god belgisk chokolade er passeret, hvor der blev sagt langt flere ord, tænkt langt flere tanker og reflekteret langt mere end jeg har gengivet i denne kortfattede artikel